

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงอรรถาธิบาย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยระยะห่างจากครัวเรือนถึงแหล่งอาหารประเภทต่างๆของหนู และพฤติกรรมการป้องกันและการกำจัดหนู ที่มีอิทธิพลต่อจำนวนหนูที่ดักได้ในครัวเรือน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้แทนครัวเรือนที่เป็นประชาชนทั่วไปและมีหน้าที่มีหน้าที่ในการดูแลทำความสะอาดบ้าน ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา จำนวน 400 ราย สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือน ธันวาคม พ.ศ.2549 ถึงเดือน มกราคม พ.ศ.2550 โดยใช้แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจสภาพแวดล้อมของครัวเรือน และกรงดักหนู ซึ่งแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 9.4 และความเที่ยงของแบบสอบถามได้รับการตรวจสอบโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ในด้านความรู้และการปฏิบัติใช้วิธี K-R20 มีค่าเท่ากับ 8.1 และ 8.0 ตามลำดับ ส่วนทัศนคติใช้วิธีของครอนบาค มีค่าเท่ากับ 7.8 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้สถิติถดถอยเชิงพหุแบบมีขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนหนูที่ดักได้ในครัวเรือน มีผลการวิจัยดังนี้

จากผลการศึกษาพบว่า พื้นที่เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ยังคงมีหนูอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พบเห็นรอยเท้าหนู รอยปัสสาวะหนู มูลหนู ภายในครัวเรือน (ร้อยละ 85.5) ได้ยินเสียงหนูร้องภายในภายในครัวเรือน (ร้อยละ 86.8) และพบเห็นหนู 3-4 วัน ในหนึ่งสัปดาห์ (ร้อยละ 28) และมีจำนวนครัวเรือนที่ดักหนูได้ (ร้อยละ 80) ครัวเรือนมีช่องทางให้หนูเข้า-ออกได้ (ร้อยละ 77) ถึงขยะประจำบ้านไม่มีฝาปิดมิดชิด (ร้อยละ 87.50) การกำจัดหนูของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่นิยมใช้สารเคมีที่ออกฤทธิ์ช้า แต่มักไม่ทราบว่าได้ผลมากน้อยเพียงใด เนื่องจากหนูไปตายที่อื่น พบว่าคุระบายน้ำเป็นแหล่งอาหารที่กลุ่มตัวอย่างอยู่ในรัศมีไม่เกิน 30 เมตรมากที่สุด (ร้อยละ 88.25) รองลงมา คือ ถึงขยะเทศบาลและกองขยะ (ร้อยละ 52.75 และ 40) ตามลำดับ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้การป้องกันหนูอยู่ในระดับสูง ความรู้ในการกำจัดหนูอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติในการป้องกันหนูอยู่ในระดับปานกลาง ทัศนคติในการกำจัดหนูอยู่ใน

ระดับปานกลาง การปฏิบัติในการป้องกันหนุอยู่ในระดับดี และการปฏิบัติในการกำจัดหนุอยู่ในระดับปานกลาง

หนุที่ดักได้มากที่สุด คือ หนุนอร์เวย์ (ร้อยละ 60.45) ซึ่งเป็นหนุที่ชอบอาศัยและหากินตามกองขยะและท่อน้ำโสโครก และหนุที่ดักได้ทั้งหมดเป็นหนุเพศเมียมากเป็นสองเท่าของเพศผู้ และยังพบอีกว่ามีหนุที่ดักได้ซึ่งไม่จัดอยู่ในประเภทหนุบ้าน (ร้อยละ 25.51) คือ หนุผีซึ่งอยู่ในตระกูล insectivora ซึ่งอาจพบในบ้านเรือนหรือที่อยู่อาศัยใกล้กับป่าไม้หรือพื้นที่ที่มีต้นไม้ และจะออกหากินทั้งกลางวันและกลางคืน

พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนหนุที่ดักได้ในครัวเรือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) มีอยู่ 6 ปัจจัยด้วยกัน ได้แก่ ระยะห่างจากครัวเรือนถึงถังขยะเทศบาล ระยะห่างจากครัวเรือนถึงกองขยะ ระยะห่างจากครัวเรือนถึงคูระบายน้ำ ระยะห่างจากครัวเรือนถึงร้านขายอาหาร การปฏิบัติในการป้องกันหนุ และทัศนคติในการกำจัดหนุ ซึ่งร่วมกันทำนายความแปรปรวนของจำนวนหนุที่ดักได้ในครัวเรือนได้ร้อยละ 56 ($R^2 = 0.56$)

ส่วนปัจจัยระยะห่างจากครัวเรือนถึงตลาดสด ความรู้ในการป้องกันหนุ ความรู้ในการกำจัดหนุ ทัศนคติในการป้องกันหนุ และการปฏิบัติในการกำจัดหนุ ไม่มีความสัมพันธ์กับจำนวนหนุที่ดักได้ในครัวเรือน ($p > 0.05$)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สำหรับผู้บริหารหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการควบคุมป้องกันและกำจัดหนุ ควรนำปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนหนุที่ดักได้ในครัวเรือน ไปพิจารณาในการกำหนดมาตรการป้องกันและกำจัดหนุ โดยเฉพาะการบริหารจัดการในการกำจัดขยะภายในถังถังขยะเทศบาลไม่ให้กลายเป็นแหล่งอาหารให้กับหนุ ที่สำคัญที่สุดควรจัดให้ถังขยะเทศบาลมีเพียงพอต่อการรองรับปริมาณขยะ ดูแลไม่ให้มีถังขยะที่ชำรุด ไม่ควรใช้ถังขยะที่มีรูระบายรอบๆถัง และควรปรับปรุงรูปแบบของถังขยะให้มีฝาปิดมิดชิดเพื่อป้องกันการเข้าไปหากินของหนุ และควรมีการเก็บขนขยะในช่วงเวลาตั้งแต่เวลา 17.00 น. เป็นต้นไปด้วย ซึ่งจะเทศบาลนครหาดใหญ่มีการดำเนินการเก็บขนขยะในช่วง 24.00-06.00 น. และ 07.00-17.00 น. ซึ่งเป็นช่วงที่กลุ่มตัวอย่างจะไม่นำขยะจากครัวเรือนออกมาทิ้งมากนัก แต่จะนำมาทิ้งในช่วงหลังจากเสร็จภาระกิจการงานในแต่ละวัน จึงทำให้ช่วงเวลาประมาณ 17.00 น. เป็น

ต้นไป จะมีการนำขยะมาทิ้งจำนวนมาก และบางครัวเรือนไม่นำขยะไปทิ้งในถังขยะที่วางไว้ แต่จะใช้วิธีการใส่ถุงวางไว้บริเวณริมทางเดินข้างถนนกลายเป็นกองขยะให้กับหนูได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการในการกำจัดกองขยะในชุมชนที่ยังคงมีอยู่ในทุกพื้นที่ออกให้หมด และมีการควบคุมไม่ให้มีการนำขยะมาทิ้งใหม่อีก โดยการเน้นการให้ความร่วมมือของชุมชน อาจจัดให้มีการทำเวทีประชาคมในพื้นที่เรื่องการจัดกองขยะในชุมชนและแหล่งอาหารประเภทต่างๆของหนู เพราะการจัดเวทีประชาคมเป็นกระบวนการที่เน้นกำดำเนินการด้วยตัวเอง ทำให้กลุ่มตัวอย่างทราบถึงปัญหา และหาวิธีการแก้ปัญหา พร้อมแก้ปัญหาด้วยตัวเอง จะช่วยในการสร้างจิตสำนึกและความตระหนักที่เกิดขึ้นได้ง่าย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการณรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนมีความตระหนักถึงผลเสียหากเกิดจากหนู ให้ร่วมกันทำความสะอาดภายในครัวเรือนเพื่อป้องกันหนู และมีทัศนคติที่ดีต่อการกำจัดหนู ควรมีแผนงานในการดำเนินการป้องกันกำจัดหนู และควรมีมาตรการในการควบคุมหนูอย่างต่อเนื่อง

2. เทศบาลนครหาดใหญ่ควรหลีกเลี่ยงการตั้งรางวัลให้กับการกำจัดหนู แต่ควรให้รางวัลกับการจัดบ้านให้ถูกหลักสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมซึ่งสามารถป้องกันหนูได้ และควรเน้นความร่วมมือของประชาชนเป็นหลัก

ข้อเสนอแนะของผู้วิจัยสำหรับการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพของอุปกรณ์กำจัดหนูแต่ละชนิดกับพื้นที่ในเขตชุมชนเมือง เพื่อให้ทราบถึงความเหมาะสมของอุปกรณ์กำจัดหนู

2. ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพของสารเคมีในการกำจัดหนูแต่ละชนิด ว่าได้มาตรฐานหรือไม่เพียงใด โดยเฉพาะสารเคมีในการกำจัดหนูชนิดออกฤทธิ์ช้าไม่สามารถรู้ได้ว่าหนูตายหรือไม่

3. เนื่องจากเคยมีการตรวจพบเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคเลปโตสไปโรซิสในหนูผี จึงควรศึกษาเชิงลึกในวงจรชีวิตและพฤติกรรมของหนูผีที่พบในชุมชนเมือง เพื่อป้องกันการแพร่เชื้อโรคจากหนูผีสู่ประชาชน และควรมีการศึกษาถึงการกระจายของประชากรหนูในพื้นที่โดยอาศัยรูปแบบการศึกษาในระบบ GPS เข้ามาช่วย